

บันทึก

เรื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชหรือเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทม ๑๓๐๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ดำรงตำแหน่งครบวาระในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิแทนชุดเดิมที่ครบวาระตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งในจำนวนกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศฯ ดังกล่าว เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเดิมจำนวน ๘ ท่าน และอีก ๑ ท่าน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เพิ่งได้รับโปรดเกล้าฯ และสภามหาวิทยาลัยได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยมี นายอารีย์ วงศ์อารยะ ในฐานะอุปนายกสภามหาวิทยาลัยชุดเดิมทำหน้าที่ประธาน เนื่องจากนายกสภามหาวิทยาลัยคือ นายอาชว์ เตาลานนท์ ได้ขอลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และในระหว่างที่ยังไม่มีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยคนใหม่แทนคนเดิมซึ่งขอลาออก กรรมการสภามหาวิทยาลัยได้มาประชุมที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว และศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ซึ่งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยท่านหนึ่งได้คัดค้านว่า เมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชลาออกจากตำแหน่งแล้ว สภามหาวิทยาลัยจะประชุมและเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยท่านหนึ่งขึ้นเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัยไม่ได้ ที่ประชุมจึงไม่อาจพิจารณาแต่งตั้งอุปนายกสภามหาวิทยาลัยขึ้นทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัยที่ว่างอยู่ได้ ดังนั้น การประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ดังกล่าว จึงไม่ได้มีการแต่งตั้งอุปนายกสภามหาวิทยาลัยแต่อย่างใด ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก หากสภามหาวิทยาลัยไม่อาจจะทำหน้าที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นที่จะต้องให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษานี้ ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ของบัณฑิตในการปรับตัวและหางานทำ มหาวิทยาลัยจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายดังนี้

๑. สภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจะเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัยตามความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้หรือไม่ หากไม่สามารถกระทำได้ จะมีทางออกประการใด

๒. หากข้อหาหรือตามข้อ ๑ สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย จะใช้วิธีเวียนหนังสือแจ้งให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยทุกท่าน เลือกอุปนายกสภามหาวิทยาลัยแทนการนัดประชุม เพื่อเลือกอุปนายกสภามหาวิทยาลัยจะสามารถกระทำได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวโดยรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย ตามความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๔) เห็นว่า มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้สภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ รวม ๔ ฝ่ายด้วยกัน คือ นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ฝ่ายหนึ่ง กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายหนึ่ง กรรมการสภาวิชาการซึ่งสภาวิชาการเลือกจำนวนหนึ่งคน ฝ่ายหนึ่ง และกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินเก้าคน อีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น จึงต้องแต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการสภาวิชาการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ครบตามที่กฎหมายกำหนดเสียก่อน และเมื่อมีกรรมการฝ่ายต่างๆ ครบถ้วนแล้ว จึงจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสภามหาวิทยาลัย ดำเนินการประชุมตามข้อบังคับการประชุมสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ออกตามความในมาตรา ๑๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้

^๑ มาตรา ๑๓ ให้สภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือผู้แทน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือผู้แทน ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน และอธิการบดีซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการสภาวิชาการซึ่งสภาวิชาการเลือกจำนวนหนึ่งคน กับกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินเก้าคน

ให้สภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย และให้อุปนายกสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย เมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของอธิการบดี

^๒ มาตรา ๑๙ การประชุมของสภามหาวิทยาลัย การประชุมของสภาวิชาการ การประชุมของคณะกรรมการประจำสาขาวิชา ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเสนอการแต่งตั้งหรือการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการสภาวิชาการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

สำหรับกรณีที่มาตรา ๑๓ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ บัญญัติให้อุปนายกสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย เมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยนั้น เป็นกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยครบถ้วนตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แล้วได้มีการประชุมสภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัยเพื่อทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย เมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้เนื่องจากเจ็บป่วย หรือติดภารกิจอื่น หรือต้องเดินทางไปต่างประเทศ หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย เนื่องจากนายกสภามหาวิทยาลัยที่ได้รับการแต่งตั้งไว้แล้วนั้นถึงแก่ความตายหรือลาออกจากตำแหน่ง และเรื่องที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขอหาหรือมานี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายกสภามหาวิทยาลัยได้ลาออกจากตำแหน่งก่อนที่นายกสภามหาวิทยาลัยจะได้ปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ และก่อนที่สภามหาวิทยาลัยจะได้เลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย ขณะนี้จึงไม่มีอุปนายกสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย ดังนั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจึงต้องดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้มีกรรมการสภามหาวิทยาลัยครบถ้วนทุกฝ่ายตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ก่อนแล้วจึงดำเนินการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง ต่อไป

สำหรับประเด็นที่สอง เมื่อได้พิจารณาให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้ว ว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชต้องดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยก่อนแล้วจึงดำเนินการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัยต่อไปได้ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นที่สองแต่อย่างใด

อนึ่ง ในเรื่องดังกล่าวนี้ จะใช้อำนาจของรัฐมนตรีนว่าการทบทวมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ สั่งให้มีการประชุมสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ก็ไม่อาจทำได้ เนื่องจากการประชุมสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นั้น มาตรา ๑๙^๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด กล่าวคือ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๒ และแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาคือข้อขัดข้องในเรื่องที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชหาหรือมานี้ ก็คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชต้องดำเนินการเสนอทบทวมหาวิทยาลัยเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยเสียก่อน

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๒